
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۲۷۰

حروف

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۳۷۰، «حذر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «حذر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «حذر» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۳۷۰
ریشه	حذر
تعداد تکرار	۲۱
تعداد مشتقات	۱۶
تعداد ریشه مرتبط	۱۶۹

فهرست مشتقات

۱۶. يُحَذِّرُكُمْ (۲)	۱۲. فَلْيَحْذَرِ (۱)	۸. فَاحْذَرُوا (۱)	۵. حَذَرَ (۲)	۱. اَحْذَرُوا (۱)
	۱۳. مُحْذِرًا (۱)	۹. فَاحْذَرُوهُ (۱)	۶. حِذْرُكُمْ (۲)	۲. اَحْذَرُهُمْ (۱)
	۱۴. يَحْذِرُ (۲)	۱۰. فَاحْذَرُوهُمْ (۱)		۳. تَحْذِرُونَ (۱)
	۱۵. يَحْذِرُونَ (۲)	۱۱. فَاحْذَرُهُمْ (۱)	۷. حِذْرُهُمْ (۱)	۴. حَاذِرُونَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱۱۶. فوه (۱)	۸۷. صوب (۴)	۵۸. ذَكَرَ (۲)	۲۹. ثِي (۱)	۱. اتى (۵)
۱۱۷. قتل (۱)	۸۸. صيغ (۱)	۵۹. ذنب (۱)	۳۰. جسم (۱)	۲. اجل (۱)
۱۱۸. قرب (۱)	۸۹. صير (۱)	۶۰. ربب (۳)	۳۱. جعل (۲)	۳. اخذ (۹)
۱۱۹. قلب (۴)	۹۰. طهر (۱)	۶۱. رجع (۱)	۳۲. جمع (۲)	۴. اخر (۵)
۱۲۰. قنت (۱)	۹۱. طوع (۲)	۶۲. رجو (۲)	۳۳. جناح (۳)	۵. اذن (۱)
۱۲۱. قول (۱۰)	۹۲. طوف (۵)	۶۳. رحم (۳)	۳۴. جنح (۳)	۶. اذى (۲)
۱۲۲. قوم (۷)	۹۳. ظلم (۱)	۶۴. رسل (۴)	۳۵. جند (۱)	۷. ارض (۱)
۱۲۳. كتب (۱)	۹۴. عبد (۱)	۶۵. رعد (۱)	۳۶. حتى (۱)	۸. افك (۱)
۱۲۴. كثر (۲)	۹۵. عجب (۱)	۶۶. رود (۳)	۳۷. حذر (۴)	۹. الف (۱)
۱۲۵. كذب (۱)	۹۶. عدد (۲)	۶۷. رثف (۱)	۳۸. حرف (۱)	۱۰. الله (۲۵)
۱۲۶. كفر (۷)	۹۷. عدو (۲)	۶۸. رؤى (۳)	۳۹. حزن (۱)	۱۱. الم (۱)
۱۲۷. كفف (۱)	۹۸. عذب (۶)	۶۹. زوج (۱)	۴۰. حسب (۱)	۱۲. اله (۲۵)
۱۲۸. كلل (۳)	۹۹. عرض (۱)	۷۰. سجد (۳)	۴۱. حضر (۱)	۱۳. امد (۱)
۱۲۹. كلم (۱)	۱۰۰. عرف (۱)	۷۱. سرر (۱)	۴۲. حڪم (۱)	۱۴. امر (۱)
۱۳۰. كمن (۱)	۱۰۱. عزم (۱)	۷۲. سرع (۱)	۴۳. حلم (۱)	۱۵. امن (۷)
۱۳۱. كون (۱۱)	۱۰۲. عظم (۱)	۷۳. سلح (۸)	۴۴. حوط (۱)	۱۶. انس (۳)
۱۳۲. لبيب (۱)	۱۰۳. عفو (۱)	۷۴. سلل (۱)	۴۵. حيي (۱)	۱۷. انن (۱۷)
۱۳۳. لعل (۱)	۱۰۴. عقد (۱)	۷۵. سماع (۳)	۴۶. خرج (۳)	۱۸. اننى (۱)
۱۳۴. لوذ (۱)	۱۰۵. علم (۹)	۷۶. سمو (۱)	۴۷. خزى (۱)	۱۹. انى (۱)
۱۳۵. ليس (۱)	۱۰۶. عمل (۲)	۷۷. سند (۱)	۴۸. خشب (۱)	۲۰. اول (۲)
۱۳۶. ليل (۱)	۱۰۷. غفر (۳)	۷۸. سوء (۱)	۴۹. خطب (۱)	۲۱. ابي (۴)
۱۳۷. متع (۲)	۱۰۸. غفل (۲)	۷۹. سور (۲)	۵۰. خلف (۱)	۲۲. برق (۱)
۱۳۸. مرض (۲)	۱۰۹. فتن (۳)	۸۰. سوى (۱)	۵۱. خوف (۱)	۲۳. بعد (۲)
۱۳۹. مطر (۲)	۱۱۰. فرعون (۱)	۸۱. شكر (۱)	۵۲. خير (۱)	۲۴. بعض (۴)
۱۴۰. مكن (۱)	۱۱۱. فرق (۱)	۸۲. شىء (۲)	۵۳. دعو (۳)	۲۵. بغي (۱)
۱۴۱. ملك (۱)	۱۱۲. فسق (۱)	۸۳. صبع (۱)	۵۴. دنو (۱)	۲۶. بلغ (۲)
۱۴۲. موت (۳)	۱۱۳. فضل (۱)	۸۴. صعق (۱)	۵۵. دور (۱)	۲۷. بين (۵)
	۱۱۴. فعل (۱)	۸۵. صفح (۱)	۵۶. دون (۱)	۲۸. تبع (۱)
	۱۱۵. فقه (۱)	۸۶. صلو (۴)	۵۷. دين (۱)	

۱۶۷. وله (۲۵)	۱۶۱. وسل (۱)	۱۵۵. هون (۲)	۱۴۹. نفس (۵)	۱۴۳. میل (۴)
	۱۶۲. وصل (۲)	۱۵۶. هوی (۱)	۱۵۰. نفق (۲)	۱۴۴. نبء (۲)
۱۶۸. ولی (۳)	۱۶۳. وضع (۳)	۱۵۷. وجد (۱)	۱۵۱. نکح (۱)	۱۴۵. نذر (۱)
	۱۶۴. وعد (۱)	۱۵۸. وحد (۲)	۱۵۲. هامان (۱)	۱۴۶. نزل (۴)
	۱۶۵. وقی (۲)	۱۵۹. ودد (۳)	۱۵۳. هزء (۲)	۱۴۷. نسو (۱)
۱۶۹. یوم (۱)	۱۶۶. ولد (۱)	۱۶۰. وری (۲)	۱۵۴. هود (۱)	۱۴۸. نفر (۴)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۹} أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ **حَذَرِ** الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ
۲. {البقرة - ۲۳۵} وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنُتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِيمَ اللَّهِ أَنْتُمْ سَتَدَكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ **فَاخْذَرُوا** وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ
۳. {البقرة - ۲۴۳} أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ **حَذَرِ** الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ
۴. {آل عمران - ۲۸} لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَ **يُحَذِّرْكُمْ** اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ
۵. {آل عمران - ۳۰} يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُخَضَّراً وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيداً وَ **يُحَذِّرْكُمْ** اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ
۶. {النساء - ۷۱} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا **حِذْرَكُمْ** فَانفَرُوا ثَبَاتٍ أَوْ انْفِرُوا جَمِيعاً
۷. {النساء - ۱۰} وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا **حِذْرَهُمْ** وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَىٰ مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا **حِذْرَكُمْ** إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَاباً مُهِيناً
۸. {النساء - ۱۰} وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا **حِذْرَهُمْ** وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَىٰ مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا **حِذْرَكُمْ** إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَاباً مُهِيناً
۹. {المائدة - ۴۱} يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا مَحْزَنٌ لَكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَقْوَاهِمَ وَلَمْ تُوْثِقْ لَهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُواكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ يُؤْتَوْهُ **فَاخْذَرُوا** وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَظْهَرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
۱۰. {المائدة - ۴۹} وَأَنْ أَحْكُمُ تَبَتُّهُنَّ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَ **اخْذَرَهُمْ** أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيراً مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ
۱۱. {المائدة - ۹۲} وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ **اخْذَرُوا** فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ
۱۲. {التوبة - ۶۴} **يُحَذِرُ** الْمُتَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزَّوْا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ
۱۳. {التوبة - ۶۴} **يُحَذِرُ** الْمُتَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزَّوْا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ
۱۴. {التوبة - ۱۲} وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْ لَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ **يُحَذَرُونَ**
۱۵. {الإسراء - ۵۷} أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ **مُحْذَرًا**
۱۶. {النور - ۶۳} لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضاً قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذٍ **فَلْيَحْذَرِ** الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
۱۷. {الشعراء - ۵۶} وَإِنَّا لَجَمِيعٌ **حَاذِرُونَ**
۱۸. {القصص - ۶} وَنَمَكَّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنَرَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمَ مَا كَانُوا **يُحَذَرُونَ**

۱۹. {الزمر - ۹} اَمَّنْ هُوَ قَانَتْ اَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَّ قَائِمًا **يَحْذَرُ** الْآخِرَةَ وَّ يَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَّ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُو الْاَلْبَابِ
۲۰. {المنافقون - ۴} وَاِذَا رَاٰتَهُمْ تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْ وَاِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَاَنَّهُمْ خُشْبٌ مُّسْنَدَةٌ يَّحْسَبُونَ كُلَّ صَيِّحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ **فَاَحْذَرُوهُمْ** قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ اَنۢى يُّؤْفَكُوۡنَ
۲۱. {التغابن - ۱۴} يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ **فَاَحْذَرُوهُمْ** وَاِنْ تَعَفُّوْا وَتَصَفَّحُوْا وَتَغْفِرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ